

gouverneur protesteerde tegen een landing van de Nederlanders en de Australiërs – tot die landing werd desondanks overgegaan; verzet werd niet geboden en de in Dilly aangetroffen bijna dertig mannelijke Japanners werden prompt geïnterneerd.¹

Eind december

Uiteraard betekenden de beperkte Nederlandse successen en betekende ook de bezetting van Portugees-Timor niet dat er in de *Nanjo* wijziging kwam in de algemene strategische situatie: de Japanse vloot en de Japanse luchtmacht waren er oppermachtig – hoe verwoestend die luchtmacht kon optreden, bleek op 19 december toen de Chinese wijk van Pontianak, de hoofdplaats van West-Borneo, door negen Japanse vliegtuigen werd gebombardeerd en gemित्रailleerd²; er vielen ca. tweehonderd doden en enkele honderden personen raakten gewond – een groot deel van de inheemse bevolking nam zijn toevlucht in nabije *kampongs*. Ook andere plaatsen op Borneo werden door de inheemsen verlaten. Uit Pontianak trokken ook veel Europese vrouwen en kinderen weg; nadien besloot het gouvernement de Europese vrouwen en kinderen uit heel Borneo naar Sumatra en Java over te brengen. In vliegtuigen van de Knilm die naar Pontianak werden gezonden om er artsen en verplegend personeel heen te brengen, konden sommigen een plaats krijgen (het wekte ergernis dat de echtgenoten van de resident en van de commissaris van politie tot de eersten behoorden die in een vliegtuig stapten), anderen, de meesten, werden per schip naar Palembang overgebracht.

Een bombardement als dat van Pontianak onderstreepte de noodzaak om ten spoedigste moderne Amerikaanse jagers naar Nederlands-Indië over te brengen, trouwens: moderne Amerikaanse bommenwerpers werden er ook bitter gemist.

Midden december bevonden zich in Australië 14 Amerikaanse B-17's, 'Vliegende Forten', die van Luzon waren teruggetrokken – 11

¹ De Portugese regering protesteerde met kracht tegen de schending van haar neutraliteit. In januari werd een accord bereikt in dier voege dat van Stratens strijdmacht teruggetrokken zou worden zodra het Portugese garnizoen op Oost-Timor was versterkt; die versterkingen waren nog niet gearriveerd toen de Japanners in de tweede helft van februari op Oost-Timor landden. ² De kustwachten hadden de Japanse vliegtuigen voor eigen vliegtuigen aangezien en er was als gevolg daarvan in de stad geen luchtalarm gegeven.